

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén — En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön

(COM(2018) 673 final)

(2019/C 240/09)

Föredragande: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Medföredragande: **Udo HEMMERLING**

Remiss	Europeiska kommissionen, 14.12.2018
Rättslig grund	Artiklarna 29.1 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Presidiets beslut	16.10.2018
Ansvarig sektion	Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	25.4.2019
Antagande vid plenarsessionen	15.5.2019
Plenarsession nr	543
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	203/1/4

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1. Det finns ett **globalt erkännande av att det är bråttom**: globala utmaningar som klimatförändringarna och befolkningstillväxten i världen tvingar oss att utan dröjsmål finna ersättningar till fossila bränslen och använda bioresurserna på ett effektivare sätt. Jordbruket och den skogsbaserade sektorn är betydande producenter av biomassa till andra användningsområden än livsmedel eller foder och lämnar på så sätt ett viktigt bidrag till bioekonomin. Nya värdekedjor erbjuder ytterligare möjligheter till verksamheter inom landsbygds ekonomin i form av en övergång från en ekonomi baserad på fossila bränslen till en biobaserad ekonomi.

1.2. Mot denna bakgrund måste en **ökad medvetenhet om vår förbrukning** av bioresurser prioriteras i överensstämmelse med Parisavtalets klimatmål. Utöver uppnåendet av en bättre förståelse måste verksamheter inom bioekonomin leda till **konsumentengagemang** genom återkommande rådgivning och information, i syfte att främja nödvändiga förändringar och bana väg för införandet av marknadsskapande åtgärder för att ytterligare stärka konsumenternas förtroende och öka de offentliga upphandlarnas användning av EU-producerade biobaserade produkter.

1.3. Det finns **möjligheter** när det gäller biologisk mångfald, industri, ekonomisk utveckling och arbetstillfällen. EESK välkomnar uppdateringen av den bioekonomiska strategin från 2012, som är ett viktigt steg i rätt riktning. Det finns en global efterfrågan på hållbara, resurseffektiva biobaserade produkter. Trots de avsevärda framsteg som gjorts i den nya versionen har dock vissa av de åtgärder som ingår i den ännu inte börjat tillämpas:

1.3.1. Förutom att ge tillgång till finansiella instrument är det mycket viktigt att **inrätta individuella, flexibla konsult- eller rådgivningstjänster** för att hjälpa små och medelstora företag inom området jordbruksbaserade livsmedel att inleda långsiktiga, innovativa projekt. Av många anledningar saknar de ofta den nödvändiga expertisen eller kunskapen, inbegripet mänskliga, finansiella och infrastrukturmässiga resurser, internt.

1.3.2. I samband med **offentligt-privat samarbete** bör primärproducenter ges den uppmärksamhet de förtjänar. Denna modell skulle kunna stödjas genom en rad olika åtgärder och instrument inom ramen för **den gemensamma jordbrukspolitik**.

1.3.3. Genom att införliva **forskning, innovation och verksamheter inom bioekonomin** i en långsiktig strategi kommer det att bli lättare att stödja **utveckling och spridning**.

1.3.4. Det är av avgörande betydelse att fortsätta den **teoretiska och praktiska utbildningen** av arbetstagare och primärproducenter. Det är viktigt att främja **kunskapsutbyte**, tillhandahålla transnationella nätverk stöd och hålla jämna steg med samhällsförändringar och tekniska förändringar. Strategier med inriktning på utbildning, engagemang och kommunikation som involverar aktörer inom bioekonomin på landsbygden är av avgörande betydelse.

1.3.5. Det är mycket viktigt att främja den **cirkulära ekonomin och sektorsövergripande och territoriella kopplingar** inom och utanför EU, framför allt när det gäller att fullgöra åtaganden inom ramen för målen för hållbar utveckling och COP21-målen.

1.3.6. Alla medlemsstater bör **integrera en övergripande bioekonomisk strategi** i sin politik och sina program, och göra behöriga lokala myndigheter och relevanta berörda aktörer (primärproducenter, leverantörer av forskning och utbildning, industrin, civilsamhället och arbetsmarknadens parter etc.) delaktiga.

1.3.7. EU bör verka för ett **globalt prissättningssystem för koldioxidutsläpp**, vilket skulle vara ett neutralt och effektivt sätt att främja bioekonomin och få med alla marknadsaktörer i arbetet för att begränsa klimatförändringarna.

1.4. Att respektera hållbarhetsprinciperna är grundläggande för en "ny" bioekonomi och naturtillgångarna måste bevaras för att de ska kunna fortsätta att vara produktiva. I detta hänseende måste bioekonomin uppfylla hållbarhetskriterier. För att undvika snedvridningar till nackdel för miljön, ekonomin och samhället ska samma regler gälla för biomassa från Europeiska unionen och från utlandet.

2. Allmänna kommentarer

Bioekonomi omfattar produktion av förnybara biologiska resurser och omvandling av dem till livsmedel, foder, biobaserade produkter och bioenergi. Detta omfattar jordbruk, skogsbruk och fiske, livsmedels-, massa- och pappersproduktion samt delar av kemi-, bioteknik- och energiindustrierna.

2.1. EU:s bioekonomistrategi från 2012 syftade till "[...] att bereda vägen för ett mera innovativt, resurseffektivt och konkurrenskraftigt samhälle som förenar livsmedelstrygghet med en hållbar användning av förnybara resurser för industriändamål, samtidigt som miljöskyddet säkerställs." Under 2017 genomförde kommissionen en översyn av bioekonomistrategin från 2012, där man fann att strategin har visat att dess mål är betydelsefulla och att vikten av de möjligheter som bioekonomin ger erkänns alltmer i och utanför Europa. I oktober 2018 lade kommissionen fram en handlingsplan för en hållbar och cirkulär bioekonomi i syfte att "förbättra och utvidga den hållbara användningen av förnybara resurser för att ta itu med globala och lokala frågor som klimatförändringen och hållbar utveckling" ⁽¹⁾.

2.2. Världens befolkning förväntas öka till nästan 10 miljarder fram till 2050 ⁽²⁾ och det finns ett trängande behov av att de biologiska resurserna används effektivare, så att det kan finnas säkra, näringsrika livsmedel av hög kvalitet till rimliga priser för fler människor med mindre miljöpåverkan och klimatpåverkan per producerad enhet, och förnybart biologiskt material i tillräcklig mängd för att producera en stor del av vad vi för närvarande tillvaratar från fossil råolja, vid sidan av vind- och solenergi och annan förnybar energi. En ändring av inriktningen på och en uppdatering av bioekonomistrategin var därför nödvändig mot bakgrund av den politiska utveckling som ägt rum på senare tid, inbegripet FN:s mål för hållbar utveckling ⁽³⁾ och konvention om klimatförändringar (COP21-åtagandena).

2.3. Kommissionen uppger, genom den uppdaterade bioekonomistrategin ⁽⁴⁾, att den kommer att lägga fram 14 åtgärder under 2019, däribland att

- inrätta en tematisk investeringsplattform för en cirkulär bioekonomi till ett värde av 100 miljoner euro i syfte att föra biobaserade innovationer närmare marknaden och minska riskerna med privata investeringar i hållbara lösningar samt främja utveckling av nya hållbara bioraffinaderier i hela Europa,
- utarbeta en strategisk genomförandeagenda för hållbara livsmedels- och jordbrukssystem, hållbart skogsbruk och hållbara biobaserade produkter,
- inrätta en bioekonomipolitisk stödfacilitet på EU-nivå för EU-länder inom ramen för Horisont 2020, i syfte att utarbeta nationella och regionala bioekonomiska agendor,
- införa pilotåtgärder för utveckling av bioekonomin på landsbygden, i kustområden och i städer, exempelvis avseende avfallshantering eller lagring av koldioxid i marken,
- genomföra ett EU-omfattande övervakningssystem för att spåra framsteg i riktning mot en hållbar och cirkulär bioekonomi,

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/research/bioeconomy/pdf/ec_bioeconomy_strategy_2018.pdf

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/world-population-prospects-2017.html>

⁽³⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/research/bioeconomy/index.cfm?pg=policy&lib=strategy>

- utöka vår kunskapsbas och förståelse inom specifika bioekonomiska områden genom insamling av data och säkerställande av bättre tillträde till den genom kunskapscentrumet för bioekonomi,
- tillhandahålla vägledning om och främja god praxis avseende hur bioekonomin kan genomföras inom säkra ekologiska gränser.

2.4. Bioekonomin kan ge alternativ som kan bidra till att minska koldioxidutsläppen och minska beroendet av importerade fossila bränslen. EU:s skogar binder t.ex. en mängd koldioxid som motsvarar 10 % av EU:s årliga utsläpp och tillhandahåller samtidigt ett kontinuerligt och konstant utbud av biomassa för förnybar energi. Vidare beräknas det att 1 000 000 kemikalier som för närvarande tillverkas teoretiskt sett skulle kunna komma från förnybara råvaror. Detta innebär inte att så kommer att bli fallet, men det är teoretiskt möjligt. Detta kommer inte bara att ge möjlighet att producera våra vanliga hushållsartiklar lokalt och av förnybara råvaror, utan också bidra till att skapa arbetstillfällen, särskilt i kust- och landsbygdsområden, och tillväxt i Europa, där den tekniska spetskompetensen fortfarande är stark. Enligt industrins uppskattningar skulle en miljon nya arbetstillfällen kunna skapas fram till 2030 inom de biobaserade industrierna.

2.5. Stora hinder kvarstår dock på vägen mot mer innovation inom EU:s bioekonomi. Ett viktigt hinder avser produkternas kostnadskonkurrenskraft, både jämfört med fossila alternativ och motsvarande produkter från andra håll i världen. Kostnadskonkurrenskraften påverkas av många faktorer, bl.a. teknisk mognadsgrad, arbetskostnader, subventioner för fossila bränslen och avskrivning, samt den låga nivån på marknadsstödet för biobaserade produkter. Detta konkurrensproblem förvärras av svårigheterna att få tillgång till finansiering för innovativa projekt och produktionsanläggningar, och av slutanvändarnas ofta begränsade medvetenhet om biobaserade produkter, samt av en brist på kompetens och de operativa förbindelser som krävs för att driva sektorn framåt. Dessutom håller tillståndsförfarandena för nya biobaserade projekt på att bli utdragna och betungande, vilket leder till betydande rättsosäkerhet och finansiella risker för ekonomiska aktörer.

3. Särskilda kommentarer

EESK välkomnar meddelandet om en uppdatering av 2012 års bioekonomistrategi. Det behövs en långsiktig, konsekvent och effektiv politik för att främja bioekonomin. Kopplingen mellan denna övergripande bioekonomistrategi och andra befintliga politiska instrument är dock fortfarande inte automatisk. Nyckeln till ett ändamålsenligt beslutsfattande om bioekonomi är därför fortfarande att identifiera synergieffekter mellan olika politikområden på ett sätt som tar hänsyn till målen om hållbar livsmedelsproduktion, hållbar förvaltning av naturresurser, balanserad territoriell utveckling i landsbygdsområden samt en trygg och draglig försörjning.

3.1. Även om uppdateringen syftar till att utnyttja EU:s investeringar och det i denna läggs en betydande tonvikt vid att stärka och utöka de biobaserade sektorerna genom att öppna upp investeringar och marknader finns det fortfarande ett glapp (på andra områden än FoU) när det gäller att hjälpa bioekonomiföretag med att samlas in medel, marknadsföringsstrategier, organisationsutveckling och produktmognande. Investeringar för tillväxt i ett tidigt skede på nationell och regional nivå med skräddarsydd rådgivning för mikroföretag, små företag och uppstarts företag är lika nödvändiga som uppbyggandet av EU-investeringar för stora projekt. Det krävs en heltäckande finansieringsmetod för att saluföra nya produkter.

3.2. I uppdateringen framhålls också att den bästa användningen av olika investeringskällor kan uppnås genom synergier mellan offentlig och privat sektor. I detta sammanhang har det gemensamma företaget för biobaserade industrier visat sig vara avgörande för att stötja utvecklingen av europeisk industriell biobaserad infrastruktur och värdekedjor som är inriktade på användningen av förnybara resurser – inklusive avfall.

3.3. Dock har för lite uppmärksamhet riktats mot den privata sektorn och i synnerhet primärproducenterna, dvs. jordbrukare, skogsägare och deras kooperativ, som har en betydande roll att spela i samband med utvecklingen av en hållbar bioekonomi. Små och medelstora företag, som utgör en viktig del av den jordbruksbaserade livsmedelskedjan, måste också få den uppmärksamhet de förtjänar. I detta sammanhang skulle den gemensamma jordbrukspolitikerna kunna bli till ett intressant verktyg för att hjälpa jordbrukare, skogsägare och deras kooperativ att investera mer i sin produktion och få den att bli mer hållbar.

3.4. Mot denna bakgrund är det mycket viktigt att skapa gynnsamma marknadsvillkor. Det är nära kopplat till hur stort förtroende konsumenterna har för den information de får om de produkter som de funderar på att köpa. Det finns goda skäl att överväga att införa informationsstandarder, och ett viktigt första steg har varit att fastställa tydliga EU-omfattande standarder för biobaserade produkter för att bättre kunna skydda trovärdigheten för branschstandarder och samtidigt undvika förvirring bland konsumenterna och skapa förtroende hos industrikunder och offentliga upphandlare. Mycket återstår att göra för att hjälpa konsumenterna att göra ett välgrundat val genom smarta kommunikationsstrategier.

3.5. Den uppdaterade strategin stärker också tanken på "utökning", men innehåller inte begreppet "spridning". Forskningen finns där, och långsiktiga strategier för innovation och bioekonomi måste gå hand i hand. Grundforskning och tillämpad forskning bör samordnas väl sinsemellan och bidra till gemensamma strategiska mål. Likaså bör utveckling av, tillgång till och underhåll av infrastruktur eller kluster för högkvalitativ forskning och innovation uppmärksammas. Till exempel skulle inrättandet av centrum i världsklass för tillämpad forskning i full skala om bioprocessstillverkning, varigenom man skapar innovativa och hållbara lösningar, kunna bidra till små och medelstora företags förmåga att utnyttja ett helt spektrum av kunskaper. Demonstrationer och exempel skulle bidra till kunskapsöverföringen. Demonstrationerna skulle ge små och medelstora företag en övergripande bild av den teknik som finns tillgänglig inom ett specifikt fält av bioekonomin.

3.6. Landsbygdsområdena genomgår en period av djupgående ekonomisk, demografisk och institutionell omvandling i EU. Därför måste också vederbörlig hänsyn tas till infrastruktur- och logistikförbättringar för att främja befintliga och nya försörjningskedjor för biomassa, samtidigt som en hållbar förvaltning av naturresurser och skapande av arbetstillfällen och mervärde på landsbygden optimeras.

3.7. Det faktum att införandet av tekniskt avancerade maskiner i bioekonomin kräver förbättrade drifts- och underhållsfärdigheter, inbegripet ytterligare utbildning och färdigheter inom informations- och kommunikationsteknik (IKT), nya program för utbildning inom hälsa och säkerhet, liksom bättre kunskap om och ökad uppmärksamhet vad gäller miljöbevarandeaspekter, kan aldrig nog betonas. Det är ytterst viktigt att säkerställa att enskilda individer kan fortsätta att utvecklas och att deras färdigheter anpassas under deras livstid, liksom att hantera kompetensbrister i den framväxande bioekonomisektorn. Kollegiala utbyten, gemensamma aktiviteter för forskare, innovationsstödjtjänster, jordbrukare, skogsbrukare, deras kooperativ och andra privata aktörer har inte framhållits i den uppdaterade strategin, men skulle vara avgörande för att främja kunskapsutbyte.

3.8. Vi kan inte uppnå FN:s mål för hållbar utveckling och begränsa klimatförändringarna ⁽⁵⁾ utan att höja värdet av restprodukter, sidoströmmar och avfall och främja den cirkulära ekonomin. Samarbete mellan sektorer (livsmedel, system utan anknytning till livsmedel samt landsbygdsområden) och kontinenter är absolut nödvändigt i detta sammanhang. Ytterligare uppmärksamhet måste ägnas åt territoriella och lokala kopplingar (mellan städer och landsbygd, landsbygd och landsbygd samt land och hav) och deras bidrag till hållbara värdekedjor och kluster för bioekonomi i landsbygdsområden. Att utveckla dessa kopplingar i Central- och Östeuropa skulle vara avgörande för att hjälpa dessa länder att utforma sina strategiska utvecklingsmål för en bättre bearbetning av biomassa. Den central- och östeuropeiska regionen är rik på biomassa på grund av den omfattande verksamheten inom jordbruk, skogsbruk och fiske, med en stor men outnyttjad eller underutnyttjad biomassakapacitet när det gäller livsmedel, foder, industriråvara, biobränsle och energianvändning. Dessutom har man i den uppdaterade strategin inte i tillräcklig utsträckning fört fram tanken att det är nödvändigt med internationellt samarbete för att dela befintlig sakkunskap och kapacitet på ett så effektivt sätt som möjligt och stärka synergierna med forskningsprogram i medlemsstater och länder utanför EU. Internationella partnerskap är särskilt viktiga för att pröva och sprida lösningar.

3.9. Slutligen bör marknadsmekanismerna utnyttjas maximalt vid genomförandet av målen i Parisavtalet. Ett globalt prissättningssystem för koldioxidutsläpp skulle vara ett neutralt och effektivt sätt att få alla marknadsaktörer att delta. EESK uppmanar kommissionen att aktivt undersöka olika tillvägagångssätt och åtgärder och att samarbeta med andra länder för att utveckla ett globalt prissättningssystem för koldioxid. Ett effektivt och rättvist globalt prissättningssystem för koldioxid skulle skapa lika villkor för exportföretag på världsmarknaderna och på så sätt minska risken för att investeringar och arbetstillfällen ska försvinna utomlands. Dessutom skulle det undanröja konkurrens fördelen för importerade varor som är billigare på grund av lägre klimatkrav.

Bryssel den 15 maj 2019.

Luca JAHIER

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽⁵⁾ EUT C 440, 6.12.2018, s. 45.